

Regler och riktlinjer för finansiell verksamhet

Dokumentnamn: Regler och riktlinjer för finansiell verksamhet		
Dokumentansvarig: Ekonomidirektör, ekonomifunktionen		Dokumentdatum: 2017-02-21
Godkänd av: Kommunstyrelsen KS-2016/00825	Version:	Reviderad: 2019-06-04

Innehåll

1. Finansverksamheten ska tillgodose kommunkoncernens behov av finansiering och vid varje tillfälle säkerställa betalningskapaciteten	4
1.1 Upplåning	4
1.2 Utlåning	4
1.3 Likviditetsplanering	4
2. Koncernperspektivet ska vara vägledande för att säkra optimala villkor och lösningar	5
3. Finansverksamhet bedrivs inom Umeå kommuns internbank som är kommunkoncernens gemensamma kontakt mot de finansiella marknaderna	5
4. Finansverksamheten ska begränsa finansiella och operativa risker för att skapa stabilitet och undvika ofördelaktiga villkor	5
4.1 Finansieringsrisk	5
4.2 Ränterisk.....	6
4.3 Valutarisk.....	6
4.4 Finansiell motpartsrisk	7
4.5 Operativ risk	7
4.6 Uppföljning och rapportering.....	7
5. UKF Styrelse kan besluta om undantag från dessa regler och bemyndiga företag inom UKF koncernen att om synnerliga skäl föreligger ta egna lån på den externa marknaden.....	8
5.1 Synnerliga skäl.....	8
6. Kommunfullmäktige fastställer finanspolicyn och delegerar till kommunstyrelsen att fastställa regler och riktlinjer som årligen revideras.....	8
Finansverksamhetens roller och uppdrag beskrivs nedan.	8
6.1 Kommunfullmäktige	8
6.2 Kommunstyrelsen	9
6.3 Ekonomidirektören.....	9
6.4 Finanschefen	9
6.5 Internbanken	9
6.6 Umeå Kommunföretag AB	10

6.7 Majoritetsägda bolag	10
6.8 Andelsägda bolag	10
6.9 Finanskommitté.....	10

Regler och riktlinjer för finansiell verksamhet

Finanspolicy för Umeå kommunkoncern beskriver de övergripande ramar som ska genomsyra den finansiella verksamheten i kommunen och dess majoritetsägda bolag. Policyn detaljeras genom nedanstående regler och riktlinjer fastställda av fullmäktige.

1. Finansverksamheten ska tillgodose kommunkoncernens behov av finansiering och vid varje tillfälle säkerställa betalningskapaciteten

Inom beslutade regler och riktlinjer ska bästa möjliga upplåningskostnad och avkastning på placerat kapital uppnås.

1.1 Upplåning

All extern upplåning, placering och liknande finansiella affärer ska utföras av internbanken i kommunens namn via delegation. Alternativa finansieringslösningar som till exempel leasing ska hanteras enligt samma regler som gäller för övrig upplåning. För de kommunala bolagen gäller att leasingbelopp upp till 5 mnkr per totalt "affärsupplägg" beslutas av varje part, medan belopp därutöver ska stämmas av med och beslutas av UKF och internbanken.

Upplåning i spekulativt syfte är inte tillåtet, det vill säga att låna upp medel för placering vars enda syfte är att skapa vinster.

1.2 Utlåning

Utlåning med externt upplånade medel kan ske till interna motparter. Intern utlåning sker till kommunen och kommunens majoritetsägda bolag. Utlåning till externa motparter kan ske efter beslut i kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige fastställer kreditramarna för hela kommunkoncernen. UKF i sin tur beslutar om kreditlimiter för bolag som ingår i UKF-koncernen. UKF-styrelse har befogenheter att omfördela kreditlimiter mellan bolag som ingår i UKF-koncernen, om särskilda behov uppstår under verksamhetsåret.

Räntevillkoren för den interna utlåningen är:

- internbankens självkostnad för den externa skuldportföljen
- ett rörligt räntepåslag med hänsyn till EU:s regler om statsstöd (borgensavgift), vars nivå årligen beslutas av kommunfullmäktig för kommunens majoritetsägda bolag

Kommunen ska ha en restriktiv inställning till borgensengagemang. Borgensåtagande kan endast ske efter beslut i kommunfullmäktige.

1.3 Likviditetsplanering

Internbanken ansvarar för planering och uppföljning av kommunens likviditet. Varje bolag hanterar sin egen likviditetsplanering och rapporterar till internbanken tertialvis.

2. Koncernperspektivet ska vara vägledande för att säkra optimala villkor och lösningar

För att få så goda villkor som möjligt inom ramarna för fastställda riktlinjer och regler förvaltas skulderna i en koncerngemensam portfölj.

Koncernens strategi är att reducera lånebehovet med inkommande och tillgänglig likviditet. Eventuell överskottslikviditet hos någon part inom koncernen ska användas till att minska kommunkoncernens skuld.

Kommunkoncernens kassaflöde ska samlas i ett gemensamt koncernkonto- och girossystem som koordineras och administreras av interbanken. Det gemensamma koncernkontosystemet upprättas hos upphandlad bank. Att öppna bankkonton utanför koncernkontosystemet kräver tillstånd av interbanken.

3. Finansverksamhet bedrivs inom Umeå kommuns internbank som är kommunkoncernens gemensamma kontakt mot de finansiella marknaderna

Organisatoriskt ligger internbanken under kommunstyrelsen. Det är internbankens uppgift att praktiskt hantera den koncerngemensamma skuldportföljen, likviditetsflöden samt de finansiella risker som är kopplade till finansverksamheten.

4. Finansverksamheten ska begränsa finansiella och operativa risker för att skapa stabilitet och undvika ofördelaktiga villkor

4.1 Finansieringsrisk

Finansieringsrisk är risken att inte vid varje tillfälle ha tillgång till nödvändig finansiering eller om finansiering endast kan göras till ofördelaktiga villkor.

Regler:

- Högst 50 procent av totala kreditvolymen får förfalla till lösen inom närmaste år.
- En spridning av förfallen ska generera en genomsnittlig kapitalbindning mellan 1,25–2,5 år, med norm 1,5 år. Avvikelse från 1,5 år ska beskrivas och rapporteras i finansrapport.
- En likviditetsreserv på 300 mnkr ska hållas. Vid utnyttjande av denna ska omedelbart en plan på återställande av likviditetsreserven upprättas.
- God planering och rapportering ska minimera risken att betala förtidslösenränta.

4.2 Ränterisk

Ränterisk är risken för negativa resultateffekter på grund av inte önskvärda ränterörelser. För att begränsa resultateffekterna ska skuldportföljens ränteförfall spridas på olika löptider.

Regler:

- Ränteförfall inom 0–1 år får vara lägst 20 procent och högst 50 procent av den totala skulden med en norm på 30 procent. Avvikelse från norm ska beskrivas och rapporteras i finansrapport.
- Den genomsnittliga räntebindningstiden för skuldportföljen ska ligga inom intervallet 3–6 år med en norm på 4 år. Avvikelse från norm ska beskrivas och rapporteras i finansrapport.
- Lån eller derivat som säkringsinstrument med räntebindning längre än 10 år ska motiveras och dokumenteras i finansrapport.
- Tillåtna säkringsinstrument är ränteswapar, ränteoptioner, valutaswapar, eller kombinationer och terminsvarianter av dessa. Som en del av kommunens ränteriskhantering ingår att säkringsinstrumenten kan ersättas eller överflyttas till andra säkringsinstrument med syfte att åstadkomma en jämn och stabil räntekostnad över tiden.
- Det är inte tillåtet att ställa ut optioner i nya avtal.
- Vid finansiering får total nettovolym derivatpositioner vid varje tidpunkt inte överstiga totalvolymen krediter.

4.3 Valutarisk

Valutarisk är risken att förändringar i valutakurser påverkar kommunkoncernens resultat negativt. Vid regelbundna in- och utflöden i utländsk valuta ska valutasäkring främst ske genom matchning i ett valutakonto. Enstaka större betalningar med valutarisk där betaldagen är känd ska valutasäkras vid affärstillfället.

Regler:

- Finansiering i utländsk valuta är tillåtet endast under förutsättningar att alla flöden kopplade till finansieringen valutasäkras vid affärstillfället.
- Placering av medel med valutaexponering förutsätter särskilt beslut i kommunfullmäktige.

4.4 Finansiell motpartsrisk

Motpartsrisk är risken att motparten inte kan fullgöra sina förpliktelser i samband med en finansiell transaktion. Internbanken bör eftersträva att sprida sin upplåning och räntesäkring mellan olika motparter.

Regel:

- Vid affärsuppgörelser som avser lån, derivat och extern placering av likvida medel ska motpartens långa kreditvärdighet hos kreditvärderingsinstitutet Moody's vara lägst A2 eller hos Standard & Poor's lägst A-.

4.5 Operativ risk

Operativ risk är risken att utsättas för förluster på grund av bristfälliga rutiner och/eller oegentligheter.

Internbanken ska ha ett väl definierat ansvar inom organisationen med tydliga rapporteringsvägar.

Ur kontrollsynpunkt ska ingen person ensam kunna handlägga en transaktion från affärsuppgörelse till affärsadministration. Inom internbanken ska arbetsfördelningen organiseras så att funktionsåtskillnaden är tydlig mellan de som verkställer affärer och de som kontrollerar och administrerar affären. Arbetsuppgifterna ska vara personoberoende.

Det ska finnas ett finanssystem som stöder hanteringen av finansiella risker och som kan bidra till att minimera risk för avsiktliga och/eller oavsiktliga fel som i sin tur kan orsaka förlust. Väl definierade behörigheter för finanssystemet ska säkerställa funktionsåtskillnaden.

Kommunens stadsjurist bör medverka vid större avtalsuppgörelser, till exempel koncernkontoavtal, förvaltaravtal och ISDA-avtal.

4.6 Uppföljning och rapportering

För att kommunens ledning ska kunna utöva sin uppsiktsplikt ska en rapportering ske som möjliggör kontroll av att finansverksamheten följer policy och regler.

Rapporteringen ska skapa transparens och god insyn i finansverksamheten, följa upp utfall mot budget och fastställda limiter samt innehålla beskrivningar som förklarar avvikelser från norm vad avser finansierings- och ränterisk.

Regler:

- Uppföljning och rapportering ska ske månadsvis till kommunstyrelsen och fyra gånger per år till kommunfullmäktige.
- Specifika eller avvikande händelser ska rapporteras utan tidsfördröjning till stadsdirektören och kommunstyrelsen.

5. UKF Styrelse kan besluta om undantag från dessa regler och bemyndiga företag inom UKF koncernen att om synnerliga skäl föreligger ta egna lån på den externa marknaden

I de fall UKF styrelse avser att uppta egna lån på den externa marknaden ska finanskommittén först värdera om synnerliga skäl föreligger. Dokumentation avseende värdering av synnerliga skäl ska bifogas till ärendet.

5.1 Synnerliga skäl

Synnerliga skäl föreligger då externa villkor medför att det är fördelaktigare för kommunkoncernen att UKF frångår upplåning via internbanken. Exempel på synnerliga skäl är om Skatteverket begränsar kommunala bolags avdragsrätt för räntor på lån från kommunen.

6. Kommunfullmäktige fastställer finanspolicyn och delegerar till kommunstyrelsen att fastställa regler och riktlinjer som årligen revideras

Finansverksamhetens roller och uppdrag beskrivs nedan.

6.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige

- ansvarar för kommunkoncernens finansiella verksamhet och kommunens medelsförvaltning
- fastställer "Finanspolicy för Umeå kommunkoncern"
- fastställer "Regler och riktlinjer för Umeå kommunkoncern"
- beslutar om utlåning och borgen till externa parter
- fastställer årligen kreditramarna för hela kommunkoncernen
- fastställer den procentuella storleken på räntepåslag med hänsyn till EU:s regler om statsstöd (borgensavgift)
- beslutar i principiella frågor

6.2 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har fullmäktiges uppdrag att

- besluta om publika låneprogram
- delegera befogenheter inom finansverksamheten
- utöva sin uppsiktsplikt över finansverksamheten genom internbankens månadsrapportering

6.3 Ekonomidirektören

Ekonomidirektörens ansvar är att

- se till att den finansiella verksamheten bedrivs enligt finanspolicyn och de finansiella reglerna och riktlinjerna, samt rapportera avvikelser till kommunstyrelsen
- utse kommunens ledamöter i finanskommittén

6.4 Finanschefen

Finanschefens ansvar är att

- leda internbanksverksamheten
- säkerställa att den finansiella verksamheten bedrivs enligt finanspolicyn och de finansiella reglerna och riktlinjerna, samt rapportera eventuella avvikelser till ekonomidirektören
- bedöma behovet av och utarbeta uppdateringar av Finanspolicyn och de Finansiella reglerna och riktlinjerna.

6.5 Internbanken

Internbankens ansvar är att

- löpande bevaka de finansiella marknaderna
- operativt förvalta, samordna och administrera finansverksamheten
- konsolidera kommunkoncernens likviditetsplanering
- hjälpa kommunkoncernen i finansiella frågor
- tillhandahålla rapportering och information som kommunstyrelsen behöver för att fullgöra sin uppsiktsplikt
- administrera koncernkontosystemet

6.6 Umeå Kommunföretag AB

Umeå kommunföretags styrelse ansvarar för att

- identifiera och minimera risk
- finanspolicy och de finansiella reglerna och riktlinjerna följs
- besluta om kreditlimiter för bolag som ingår i UKF-koncernen
- utse kommunföretagens ledamöter till finanskommittén

6.7 Majoritetsägda bolag

Styrelse och vd i respektive bolag som omfattas av dessa regler och riktlinjer ansvarar för att

- identifiera och minimera risk
- finanspolicy och de finansiella reglerna och riktlinjerna följs
- planera likviditetsbehovet och rapportera tertialvis till Umeå kommuns ekonomifunktion

6.8 Andelsägda bolag

Vid ingång av avtal angående andelsägt bolag, ska kommunens företrädare verka för att Umeå kommunkoncerns finanspolicy i möjligaste mån beaktas, samt att avsteg från policy ska dokumenteras och rapporteras till kommunfullmäktige.

6.9 Finanskommitté

Finanskommittén är ett samarbetsorgan inom kommunkoncernen som består av representanter för kommunens ekonomifunktion och bolagskoncernen.

Finanskommittén ska vara rådgivande i kommunkoncernens strategiska finansfrågor. Protokoll ska upprättas vid finanskommitténs möten.